

90 jaar zuivelfabriek Koekange (deel 1)

Door J. Inberg / T. Veldman.

De Zuivelfabriek in Koekange heeft vele jaren een belangrijke functie in het dorp vervuld. In dit artikel gaan we in op de gang van zaken voordat er een zuivelfabriek in het dorp was en hoe men tot het besluit kwam om er een te gaan bouwen.

Een zeer oude opname van de fabriek ± 1900

Voordat er een zuivelfabriek was...

Voordat er een zuivelfabriek was, werd de melk door de boerinnen zelf gekarnd. De melk werd een dag in vaten weggezet in de kelder, om ze te laten romen. De volgende dag werd de room eraf geschept en in de karn gedaan. Bij de kleine boer karnde men met de pols in de karn (handwerk). Bij de grotere boeren bracht een hond of een paard de karnmolen in beweging. De bijproducten ondermelk en karnemelk gingen naar de kalveren en de varkens. De boerenboter was hier van oudsher van goede kwaliteit. Om de hoeveelheden boter aan te geven, gebruikte men de volgende maten: kinnetje, achtendeel en verrel.

Markt

Met paard en wagen ging men naar Meppel om daar de boter en de eieren te verkopen op de markt. Wie niet zoveel had, deed dat ook wel te voet of met de snikke (trekschuit), die toen de vrachtdienst met Meppel onderhield. De vrouwen namen brei- of naaiwerk mee, omdat men nogal lang onderweg was naar Meppel.

Een deel van de boeren bracht de boter voor de markttijd regelrecht naar een koopman. Na afloop van de markt bepaalde de koopman de prijs. De betaling vond gewoonlijk plaats in de vorm van veevoer en kruidenierswaren. Eigenlijk was er sprake van maar ruilhandel.

Als de boer 's winters weinig boter bracht kreeg hij toch veevoer en kruidenierswaren. De daardoor ontstane schuld werd 's zomers afgelost. De boer werd op die manier sterk afhankelijk van de koopman, wat de prijs van de boter en de kwaliteit van de teruggeleverde producten niet altijd ten goede kwam.

De vermogende boeren verkochten de boter wel op de markt. Ook zij namen meestal veevoer terug. Voordat een koopman een bod deed, vroeg hij eerst hoeveel voer een boer nodig had. Hoe meer voer werd afgenomen, hoe hoger de boterprijs. De boer die vol trots huiswaarts reed, omdat hij de hoogste boterprijs van die dag had ontvangen, had die doorgaans dan ook niet te danken aan de kwaliteit van zijn boter of zijn aanleg tot handel.

Melkfabriek in opkomst.

Het zelf onderhandelen met de marktkoopman was natuurlijk verre van ideaal. Zeker als je nagaat dat de geldelijke opbrengst van de boter gemiddeld f 40,- à f 50,- per jaar per koe bedroeg.

Toen er in de omgeving (Rogat en Balkbrug) melkfabrieken werden gesticht, begon men er hier ook over te denken.

De heer Jacobus Houwink uit Meppel, die op het gebied van zuivelfabrieken o.a. door de stichting van drie dergelijke inrichtingen in Friesland veel ervaring had opgedaan, heeft door zijn voorlichting veel tot het welslagen bijgedragen.

Toen de fabriek te Rogat tot ieders tevredenheid werkte, rijpte er in het hoofd van Houwink een origineel plan. Hij wilde op de Ossesluis een melkfabriek stichten, waaraan vanaf de Oosterwijk tot de Bloemberg, geheel Veeningen, geheel Koekange en Weerwille en waarschijnlijk ook geheel Echten kon deelnemen.

Er vormde zich een voorlopige commissie, bestaande uit de heer Rutger van de Loeff, (burgemeester van de Wijk van 1890 tot 1893) als voorzitter, G. Broekhuizen als secretaris en Jacob Brouwer, Roelof Nijsingh, J.S. Haalweide, A.G. Dekker, J.Oshaar, J.J. Zantinghe en G.Schoonvelde als leden en met Jacobus Houwink, civiel-ingenieur te Meppel als technisch adviseur. Men had een huis met erf op het oog, waar de melkfabriek zou komen, maar de

meerderheid wilde eerst een nortonpomp (waterpomp) slaan, voordat het huis gekocht zou worden. Toen men de pomp wilde gaan slaan, bleek dat het huis met erf inmiddels verkocht was. Toen scheidde Veeningen zich af onder het voorwendsel, dat ze niet naar het vetgehalte wilden uitbetalen en Koekange wilde graag een fabriekje op eigen land.

Tegenstand.

Volgens overlevering moeten de heren A. Dekker Sr., G. Broekhuizen en G. v.d. Woude het initiatief genomen hebben om hier in Koekange tot de oprichting van een fabriek te komen. Men kwam zover dat er een vergadering belegd kon worden. Deze liep echter niet naar wens. Vele aanwezigen bleken tegen te zijn.

Men stuitte bijvoorbeeld op bezwaren van gereformeerde leden in spe, die niet wilden dat de fabriek op zondag zou werken.

Maar de zaak werd warm gehouden. Na nog een paar vergaderingen kon op 27 maart 1896 de eerste ledenvergadering worden belegd. 68 boeren hadden zich inmiddels als lid opgegeven. Hiervan waren er 41 naar de vergadering gekomen.

Als bestuur werd gekozen: De heer A. Dekker, voorzitter, G. Broekhuizen, secretaris en J. Oshaar algemeen bestuurslid. In de commissie van toezicht de heren H. Zanting, E. Gortemaker, H. Fluit, G. v.d. Woude en P. Kraal. Tijdens de vergadering kon men al vertellen dat er een behoorlijk bedrag was toegezegd voor de bouw van de fabriek. De heer Preuper uit Ruinerwold (vriend van G. Broekhuizen) had namelijk al f 15000,- beschikbaar gesteld tegen een rente van 3,5 %. Een boekhouder werd aangesteld voor een salaris van f 600,- per jaar.

Start van de bouw

Op 20 april 1896 werd onder architect Jansen uit Meppel de bouw van de fabriek aanbesteed aan aannemer Rozendal uit Hoozevee voor het bedrag van f 5596,-. De heer Houwink uit Meppel leverde de machines voor het bedrag van f 5951,-.

Uit 30 sollicitanten werd tot directeur benoemd de heer R. v. Lunzen, tot assistent de heer W. Werners, tot machinist de heer J. Kuyer en tot botermaker de heer R. v.d. Berg.

Stoom-Zuivelfabriek TE KOEKANGE.

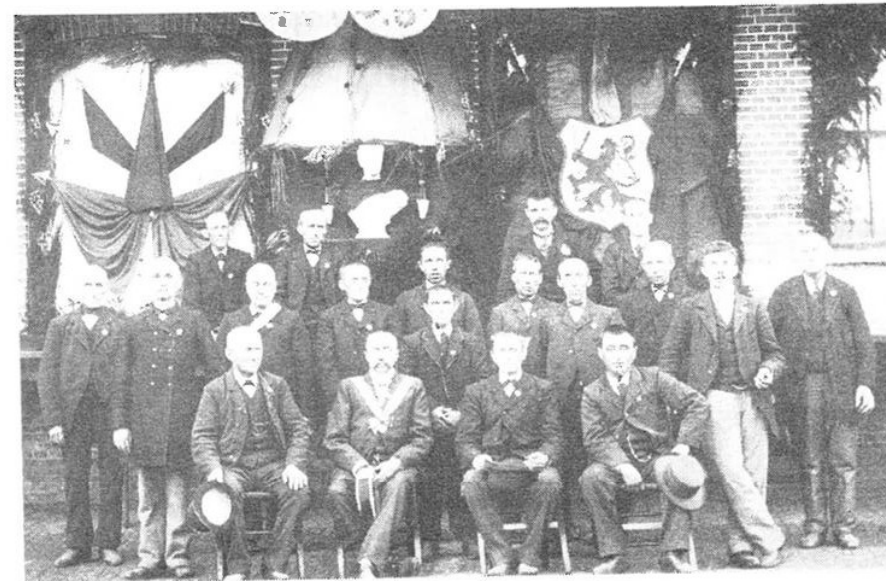
Op een salaris van zes
honderd gulden's jaar,
wordt ongevraagd tegen Jaar 1896

een directeur gevraagd.

Bekendheid met den handel zal tot aanbeveling strekken.

Namen het Bestuur,
G. BROEKHUIZEN,
Secretaris.

Op 22 augustus 1896 was het dan zover dat de fabriek in werking kon worden gesteld. De fabriek kreeg eerst de naam Erica, maar later werd deze naam veranderd in "Coöperatieve fabriek van Melkproducten Koekange."

Het bestuur van de fabriek ± 1900.

v.l.n.r zittend: G. Broekhuizen, Burgemeester Meijer, J. Luten, J. Oshaar.

1e rij: A. Dekker, M. Souwenberg (stationchef), D. Zuidhof (hoofdonderwijzer), R. Broekhuizen, R. Linthorst, W. Linthorst, G. Dekker, T. Drost, R. v. Lunzen (directeur), H. Weide.
achterste rij: J. Zanting, H. Broekhuizen, K. Drost, Jac. ter Heide (onderwijzer), B. Zuidhof.

Er werden twee melkwagens aangekocht. De rit Oshaar werd uitbesteed aan J. Oshaar voor 9 cent per 100 liter en de westelijke rit aan G. Oosterhuis voor 7,5 cent per 100 liter. Het eerste jaar werd 831.614 liter melk verwerkt, waarvoor 2,3 cent per liter werd betaald. De fabriek liep goed en het tweede jaarverslag vermeldde reeds een aanvoer van 2.473.777 liter melk.

Bronnen:

Archief Meppeler Courant
Geschiedenis van De Wijk en Koekange
Koekanger Historie
Ruinerwold, rondgang door het verleden
Tweestromenland, Geschiedenis van de Wijk,

J. Poortman
G. Nijenhuis- Scheper
Stichting Historie Ruinerwold
H. Gras

90 jaar zuivelfabriek Koekange (deel 2)

door J. Inberg / T. Veldman.

In het vorige nummer van 't Olde Karspel heeft u kunnen lezen over de oprichting en de beginjaren van de zuivelfabriek in Koekange. Deze keer vertellen we over hoe het verder ging, over de directeurs die er geweest zijn, en u kunt iets lezen over de verschillende verbouwingen.

Luchtfoto van de zuivelfabriek, gemaakt in begin 1952

Nieuwe directeur.

In 1903 werd de heer Van Lunzen als directeur vervangen door de heer Heida. In deze tijd werd ook de directeurswoning gebouwd. De eerste directeur heeft waarschijnlijk aan de Eggeweg gewoond, in het huis waar nu de familie T. Maat woont.

In 1909 werd tot directeur benoemd de heer Knol, die werkzaam was geweest in dezelfde functie bij de zuivelfabriek Halfweg (Staphorst).

Alles verliep zonder schokkende gebeurtenissen, tot in 1914 de Eerste Wereldoorlog uitbrak. Met een gemiddelde prijs van 4,85 cent per liter stegen de melkprijzen in de Eerste Wereldoorlog wel tot 11 à 12 cent per liter.

In 1916 werd het oude fabriekje verbouwd. In 1928 werd op aandrang van de leden een kaasfabriek gebouwd en een poederlokaal. Totale kosten voor deze bouw waren f 20.000,- Voor de machines werd f 26.000,- betaald.

Crisistijd

In 1933 werd de fabriek weer gemoderniseerd. Het was echter geen tijd van welvaart, het was immers crisistijd. Door een intensieve bedrijfsvoering steeg de melkaanvoer, terwijl de prijzen van de producten een laagterecord bereikten.

De Edammers 20+ gingen de deur uit voor maar 50 cent per stuk, de melkprijs zakte naar 2 à 2,5 cent per liter. Ook toen had men al boterbergen en kaasheuvels.

Door een stelsel van heffingen en toeslagen werd getracht de zaak op gang te houden. Op alle manieren werd propaganda gemaakt voor onze zuivel. In het brood werd melk verwerkt. Men maakte hiervoor reclame met de slagzin: "Eet melkbrood, doe een daad die Neerlands welvaart baat."

In 1940 werd ons land betrokken bij de Tweede Wereldoorlog. Hoewel de melkprijzen beter werden, was het voor velen een moeilijke tijd.

Aanvoer van de pullen

50-jarig jubileum

In 1946 werd het 50-jarig jubileum van de zuivelfabriek gevierd. Toenmalig lid de heer J. Netel had voor dit jubileum een revue geschreven.

De revue met de naam "Harm giet er bij" had betrekking op de oprichting van de fabriek en op het leven in oud Koekange. De stukken werden opgevoerd door de jeugd van Koekange in een vijftal uitvoeringen bij café Vriend.

De mensen die in deze revue meespeelden waren: J. Eshuis, T. Huisman, R. van Dijk, F. Nijmeijer, J. Dekker, B. Benning, J. de Weert, J. Frijling, J. Doorn, H. Dekker en H. Kuier.

Lied

Ook werd ter gelegenheid van dit jubileum een speciaal lied geschreven:

(Wijze: Wij willen Holland houden)

Het is vandaag een feestdag,
want vijftig jaar geleen
werd de fabriek geboren
gelegd den eersten steen
Voor vijftig jaar geleden
werd de fabriek gebouwd.

Een groepje stoere werkers
hebben met man en macht
de noodige bescheiden
toen bij elkaar gebracht.
De eene mende steenen
een ander bracht het zand
en zoo kwam de fabriek
op Geert Broekhuisens land.

Voorheen werd door de boeren
de boter zelf bereid.
Kon de boerin 't niet wachten
dan karnde soms de meid.
En als de boter klaar was
dan bracht men die ter stee
en bracht men winkelwaren
maar meest geen centen mee.

Het bestuur moest voor deze feestavonden van ieder lid een suikerbon vragen. De meeste levensmiddelen waren nog op de bon vanwege de oorlog.

Afscheid Knol

Op 16 juni 1949 herdacht de toenmalige directeur Knol het feit dat hij 40 jaar geleden zijn functie als directeur aanvaardde. Deze herdenking ging gepaard met zijn afscheid. In zaal Jonkers te Koekange werd een receptie gehouden. De scheidend directeur werd door verschillende sprekers toegesproken. De heer H. Drost Tzn, voorzitter van de zuivelfabriek, was de eerste. Hij bood de heer Knol een mooie haard aan, als waardering voor hetgeen hij voor de fabriek gedaan had.

Hierna was het woord aan de heer J. Buiten, secretaris van de zuivelfabriek, die verschillende episoden uit de periode met directeur Knol de revue liet passeren. Verder werd nog het woord gevoerd door onder andere de heer de la Saussaye Briët, burgemeester, en door de heer L. Dekker, voorzitter van de Drentse Zuivelbond.

De Meppeler Courant schreef: " De ruime zaal was te klein om allen te bergen, zodat velen plaats moesten nemen in een nevenzaal en op het toneel." Helaas mocht de heer Knol niet genieten van zijn pensioen. Hij overleed een paar dagen na zijn vertrek in zijn nieuwe woning in Meppel.

Voor hem in de plaats kwam de heer Lolkema, die het directeurschap van de CZ in Blokzijl verruilde voor dezelfde functie hier in Koekange. Van de benoeming als directeur van de heer Lolkema werd in de ledenvergadering van 31 mei 1949 mededeling gedaan.

Grote veranderingen

Sinds de komst van de heer Lolkema voltrokken zich in de zuivelwereld grote veranderingen en ook verbeteringen. Hieronder een overzicht van de verschillende gebeurtenissen met de daarbij behorende jaartallen:

- 1949 Melkontvangst werd gemechaniseerd.
- 1950 Tijdens een ledenvergadering op 21 november werd besloten een nieuwe kaasfabriek te bouwen. De fabriek werd door de gebr. Kuipers voor een bedrag van f 198.800,- gebouwd. Het schilderwerk werd aan J. van Spil te Koekange gegund.
Op 28 mei werd de eerste steen gelegd.
- 1957 Met ingang van 1 juli werd de melk uitbetaald naar eiwitgehalte.
- 1958 Ketelhuis, poederlokaal en kantoor werden verbouwd.
- 1960 Door een ruiltransactie met de heer C. Mulder werd bouwgrond verkregen aan de Dorpsstraat en de Mr. H. Smeengeweg. Hierop werden woningen gebouwd voor het personeel. Ook bij de fabriek waren reeds een enkele en een dubbele woning gebouwd.
- 1961 Een bussenspoelmachine werd aangeschaft. De vrouwen waren hier erg blij mee. Nu hoefden ze immers geen pullen meer uit te borstelen.
- 1962 Op de ledenvergadering van 30 oktober, werd besloten een bedrijfsverzorger aan te stellen voor de leden.
In dit jaar waren er 340 leden aangesloten met een aanvoer van 12,2

miljoen liter melk met een gemiddeld vetgehalte van 3,96 procent.
1963 De melkfabriek werd A-lid van de DOMO. De fabriek was sinds 1949 al lid van de DOMO.

Kaasproductie

Onder leiding van de heer Lolkema nam vooral de kaasproductie een grote vlucht. Speciaal behandelde Koekanger Edammers werden zelfs geconsumeerd in landen als Mexico, Puerto Rico en Noord-Afrika. De totale productie

was in 1974 2000 ton kaas per jaar. De fabriek was lid van de DOMO (Drentse Ondermelk Organisatie) in Beilen en later van de NCK. In 1968, toen na de opheffing van "Haalweide" ook een deel van die melk door Koekange werd ontvangen, ging het bedrijf deelnemen aan de gemeenschappelijke exploitatie van DOMO-Beidum, om de melk tot de hoogst mogelijke waarde te brengen.

In 1969 werden de roomzuurtanks, de karn en ook de poedermachine verkocht. Er kwamen meer mogelijkheden voor een hoofdproduct: namelijk kaas. Hoofdzaak was de productie van de bekende Edammers.

In 1971 werd er door de boeren 24 miljoen kg. melk aangeleverd met een vetgehalte van 3,95 en een eiwitgehalte van 3,34. De kaasproductie was 1 miljoen Edammers of wel een dagproductie van ong.

De kaasvoorraad

4400 stuks. Ook werden hier de zogenaamde baby Edammers gemaakt. Zij wogen ongeveer 1,1 kg per stuk.

Kwaliteit

Om goede kaas te maken moest men ook goede kwaliteit melk hebben. Daar mankeerde vroeger nog wel eens wat aan. De heer Lolkema ging een winter lang op groot huisbezoek bij de boeren om hen ervan te overtuigen de melk zo schoon mogelijk aan te leveren. Ook werd de boeren gevraagd het kuilvoer na het melken aan de koeien te geven. Later werd de melk ook op kwaliteit uitbetaald. Er werd op reinheid en redactase gecontroleerd.

Door grote deskundigheid van directie en personeel werd er kaas van uitstekende kwaliteit gemaakt. Op F.N.Z. keuringen werden heel wat medailles behaald.

90 jaar zuivelfabriek Koekange (deel 3)

door J. Inberg / T. Veldman.

Deze keer het laatste stuk over de melkfabriek in Koekange.

U kunt lezen over de laatste jaren en de sluiting, die er toch kwam ondanks het verzet van de medewerkers.

Hierbij willen wij ook de heren Bruintjes en Timmer bedanken voor hun hulp en medewerking bij het tot stand komen van dit verslag over de zuivelfabriek.

Exploitatie DOMO

In 1949 sloot de fabriek in Koekange zich aan bij de DOMO in Beilen en in 1950 bij de NCZ in Amsterdam. Dit om te kunnen profiteren van een hogere melkprijs.

De DOMO had een poederfabriek in Beilen, waarvoor ze nog weleens melk te weinig had. Vooral 's winters zou dan extra melk vanuit de fabriek in Koekange naar Beilen kunnen worden gebracht als aanvulling.

De NCZ had in Meppel een groot pakhuis, waar de kazen opgeslagen konden worden. In Koekange was namelijk genoeg ruimte om de kazen gedurende 14 dagen te bewaren. Daarna gingen de kazen naar Meppel en werden van daaruit verder vervoerd naar de afnemers.

Gemeenschappelijke exploitatie

In 1968 ging men over op gemeenschappelijke exploitatie (oftewel men werd A-lid van de DOMO), een soort economische fusie, een bundeling van beleid

en van bedrijfsvoering van de ledenfabrieken binnen de DOMO. Vanaf dat moment werden alle deelnemende fabrieken als één totaliteit gezien. Koekange verloor toen zijn zelfstandigheid.

Voor deze gezamenlijke bedrijfsvoering werd gekozen omdat een onderzoek uitwees dat de volledige productiecapaciteit bij de verschillende zuivelfabrieken niet volledig benut werd.

Melkontvangst ook op zondag

Door deze gemeenschappelijke exploitatie ging de zuivelfabriek Haalweide sluiten, omdat bleek dat deze fabriek niet rendabel meer was.

De boeren van Haalweide gingen nu hun melk leveren aan Koekange. Zij waren echter gewend om hun melk ook op zondag aan de fabriek te leveren en stelden als eis dat zij dit konden blijven doen. Vandaar dus dat vanaf 1968 ook melk op zondag werd aangeleverd.

Eén van de laatste foto's van het personeel, genomen kort voor de sluiting, op 20 februari 1987.

Staand v.l.n.r.: J. Mulder, H. Brintjes, J. Pieters, J.C.v.d. Berg, directeur Veerman, L. Huiskes, F. Steenbergen, R.H. Linde, R. Donker en H. Timmer.

Zittend v.l.n.r.: B. Waning, de heer Hoornstra, K. Wever-de Vries, J. Veldhuis (boekhouder).

Nieuwe directeur

Medio 1979 werd de heer A. Abbink benoemd als nieuwe directeur van de fabriek als opvolger van de heer Lolkema.

De heer Abbink bleef niet lang directeur van de fabriek. Hij werd op 16 februari 1982 benoemd tot directeur van de zuivelfabriek in Marum. Op 24 juli 1982 werd afscheid van hem genomen in het dorpshuis in Koekange. Zijn opvolger was de heer J.H. Veerman.

Uitbreiding van de fabriek

Tijdens de ledenvergadering van 14 maart 1974 werd besloten dat de kaasproductie uitgebreid ging worden met 30 %. Immers, in Kolderveen en Ruinerwold werd ook uitgebreid.

Nieuwe pekelbakken werden gebouwd en het pekellokaal werd vergroot. Men kreeg nieuwe kaaspersen en alles werd geautomatiseerd. Dat hield onder andere in dat de kazen nu via een lopende band naar het pakhuis gingen. Zij kregen dan onderweg naar het pakhuis ook nog eens een plastic laagje. De kosten voor deze uitbreidingen werden begroot op ongeveer f 200.000.

Foto met spandoek (gemaakt door schilder Van 't Zand) toen de fabriek de Friese Kaasprijs won.

V.l.n.r.: J. Veeningen, B. Waning, R.H. Linde, K. van Eerten, J. Kuik en J. Veldhuis.

Friese kaasprijs

Twee jaar achterelkaar won de fabriek de Friese kaasprijs. In 1985 en 1986. Immers, de kaas die in Koekange gemaakt werd was van een speciale samenstelling. De kaas bevatte namelijk minder vocht en meer zout om hem geschikt te maken voor consumptie in verre, warme landen zoals bijv. Puerto Rico.

Kaasmaker Hein Bruintjes kreeg in Leeuwarden de prijs uitgereikt door de Groningse commissaris van de Koningin Vonhoff. Deze prijs was ingesteld door de Bond van Coöperatieve Zuivelfabrieken.

De heer Bruintjes neemt in Leeuwarden de Friese Kaasprijs 1986 in ontvangst van de Commissaris van de Koningin, de heer Vonhoff.

Reorganisatie

In mei 1985 kwam het nieuws dat de zuivelfabriek in Koekange dicht moest. De fabriek moest binnen negen maanden sluiten. Dat was de consequentie van een forse reorganisatie, die de zuivelgigant Noord-Nederland ging doorvoeren.

Op het moment dat dit bericht in de Meppeler Courant verscheen, werkten er ongeveer 30 mensen bij de fabriek.

In 1986, toen de fabriek in Ruinerwold sloot, waren er vanuit Ruinerwold ook al 5 mensen in Koekange komen werken. Men verwachtte echter dat er ondanks de sluiting geen gedwongen ontslagen zouden vallen.

Gedicht

De heer A. Dolsma schreef een gedicht dat goed aangeeft hoe de bevolking dacht over de sluiting:

Botterfebriek

't Febriek giet dichte wordt er now ezegd
Station is jaoren lene veur de sloop verkocht
Meulens hebt 't ook al lange of elegd
Gien wieke dreit nog deur de locht.

As jongens haalden wi'j er slip veur 't vissen
Karnemelk in 'n pullegien veur de bri'j
Nog maakt ze fijne keeze, die 'w zult missen
Duurt mar ee'm, dan is 't veurbij.

Arm dorp, 't kan zo niet wieder gaon
Haopen mu'w det toekomst goeie dingen gef
En dat er alles an wordt edaone
Det oens dorp Koekange leefbaar blef.

Staking

Om te voorkomen dat de fabriek moest gaan sluiten, ondernam het personeel actie. Samen met de vakbonden FNV en CNV gingen zij in 1986 in staking. Deze staking duurde vier dagen (maandag, dinsdag, woensdag en donderdag). Er werd een crisiscentrum ingericht in het café de Driesprong. Verschillende sprekers kwamen hier hun zegje doen. Toen echter op vrijdag weer melk aangeleverd werd, werd de arbeid weer hervat.

Sluiting van de melkfabriek in Koekange

Op donderdag 5 februari 1987 werd de productie in de fabriek stilgezet. Op vrijdag 20 februari werd de laatste kaas afgeleverd (De kaas mocht de fabriek pas verlaten als hij 15 dagen oud was). Er werd een begeleidingscommissie ingesteld bestaande uit het hoofd personeelszaken, een OR-lid, een vakbondsbestuurder en directeur Veerman om het personeel te begeleiden en te adviseren op zoek naar een nieuwe werkplek of hen te helpen bij het vinden van een goede afvloeiingsregeling. Tijdens de eerste vergadering van deze commissie werd besloten een maatschappelijk werkster bij het werk van de commissie te betrekken. Zij nam een onafhankelijke positie in en werd geen lid van de commissie.

Op 23 december werd de eerste voorlichtingsbijeenkomst in het dorps huis "de Schakel" gehouden; deze werd bijgewoond door de personeelsleden en hun partners. Tijdens deze bijeenkomst werd verteld hoe de procedure zou gaan verlopen, iets waarover alle betrokkenen later ook nog eens een brief kregen.

Individuele gesprekken.

Op 7 en 9 januari had de begeleidingscommissie individuele gesprekken met de medewerkers. Die gesprekken duurden ongeveer 20 minuten en desgewenst konden de personeelsleden zich laten ondersteunen door een vakbondsvertegenwoordiger, een maatschappelijk werker of een andere vertrouwenspersoon.

Tijdens zo'n eerste gesprek werden zaken besproken als:

- naar welke plaats wil je overgeplaatst worden
- wil je hetzelfde werk houden
- ben je bereid te verhuizen

Het gesprek was bedoeld als een eerste verkenning; er lag dus nog niets vast.

Excursie

De bedrijven in Tuk en Wolvega werden genoemd als bedrijven waarnaar personeel overgeplaatst kon worden. Dit lag voor de hand omdat de afstand naar deze bedrijven redelijkerwijs dagelijks te overbruggen was. Op 16 januari werd een excursie georganiseerd om daar alvast eens rond te kijken.

Daarna was aan de commissie de taak om alle beschikbare vacatures te verdelen. De meeste functiewensen konden worden ingewilligd en voor een aantal mensen zat er zelfs promotie in.

In een tweede gesprek kwam de commissie met een functieaanbod voor de werknemer, waarop over het algemeen gunstig werd gereageerd.

Voordat een werknemer een definitief besluit nam, kreeg hij eerst nog de gelegenheid om nogmaals een kijkje te nemen in het bedrijf waarnaar zijn voorkeur uitging.

Tenslotte zou er een afrondend gesprek plaatsvinden, waarbij eventuele knelpunten besproken konden worden.

Eind februari konden de werknemers bij hun nieuwe baas beginnen.

Onroerend goed

Aan de fabriek behoorden een 9-tal woningen die door het personeel werden gehuurd. Ze waren gebouwd in de zestiger jaren aan de Langedijk (3), de Smeengeweg (3) en aan de Dorpsstraat (3). Het onderhoud kwam voor rekening van de DOMO.

Toen bekend werd dat de fabriek dicht ging, werd er een vergadering belegd tussen bestuur en huurders. De huurders konden de huizen waarin ze woonden kopen voor 70% van de taxatiewaarde.

De huizen werden getaxeerd door een makelaar. Aan deze regeling zat wel de voorwaarde dat de koper het huis niet binnen 10 jaar mocht verkopen.

Bronnen:

Meppeler Courant.

Videofilm: "Fabriek giet dichte" uit 1987 van dhr. Bruil.

"De Melkweg " personeelsblad van Coöperatieve Melkproducenten-bedrijven " Noord-Nederland" B.A.

Persoonlijk archief van de heer en mevrouw Brintjes.